

Марчук Наталія

к.ф.-м.н., доцент кафедри математичних
дисциплін, інформатики і моделювання

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Зміни в системі освіти, постійне впровадження інноваційних методів навчання, заохочення студентів та викладачів до використання сучасних технологій навчання вимагають постійного вивчення та пошуку нових підходів до формування високоякісного пакета вмінь та навичок майбутнього фахівця. Питання формування професійної компетенції завжди актуальні, тому не залишаються поза увагою науковців і є предметом досліджень у працях багатьох вчених.

Сучасна програма освіти для студентів направлена на результат професійної підготовки, що передбачає наявність у випускника певних професійних умінь і навичок. З іншого боку – роботодавцям потрібна не кваліфікація, а компетентність як поєднання навичок, що притаманні кожному індивідууму [1].

Розглядаючи професійну підготовку фахівця, його професійну діяльність, виділяють два основних напрями тлумачення компетенції:

- здатність людини діяти відповідно до стандартів;
- характеристики особистості, що дозволяють їй досягати певних результатів у роботі [2; 17].

Таким чином, професійна компетенція – здатність співробітників виконувати завдання (використовувати знання та вміння) відповідно до заданих стандартів.

Також, існує таке поняття як професійна компетентність, проте вона має дещо інше значення. Професійна компетентність – це вміння виконувати робочі функції відповідно до передбачених посадою стандартів. І власне компетентність показує вміння в реальних робочих умовах, а не лише теоретичні знання. Таким чином, поняття професійної компетентності окрім професійних, функціональних знань та вміння їх використовувати (що і є компетенцією), передбачає наявність практичних вмінь і навичок, які формуються в результаті певного досвіду і стають запорукою конкурентоспроможності фахівця [3; 5].

Готовність до реалізації стратегічних завдань навчання, виховання та розвитку студентів, спеціалістів, зацікавлених у саморозвитку та формуванню навичок професіонала відповідної спеціалізації є наразі одним із основних завдань сучасного педагога. Завдання, які викладач ставить перед студентами повинні бути спрямовані не лише на формування компетентного фахівця, який

відповідає вимогам сучасного ринку праці, а й на поєднання таких рис як кваліфікація, ініціативність, мобільність, гнучкість, робота в групі, вміння приймати рішення, взаємодія із сучасними технологіями навчання.

У зв'язку із погіршенням епідеміологічної ситуації в Україні, а саме поширенням COVID-19, в «червоних» зонах, де рівень захворюваності надто високий, в навчальних закладах впроваджено дистанційне навчання.

Велика кількість науковців стверджує, що поширення коронавірусу та наступне введення карантину виявило низку проблем освіти у ВНЗ, з якими зіштовхнулись або зіштовхнуться найближчим часом викладачі та студенти [4].

Першою проблемою для викладачів і студентів виявились недостатній рівень навичок роботи з комп'ютерними технологіями, невміння використовувати програми як засоби здобуття знань та комунікації з викладачами, студентами, колегами.

Другим питанням, яке викликало труднощі саме у викладачів стосувалось методики викладання (а саме використання традиційних, застарілих методів навчання). Критично важливим для забезпечення якісної освіти є відхід від традиційних методів навчання з впровадженням новітніх засобів, інновацій. Застосування комп'ютерних технологій підвищує активність студента, веде до перебудови навчального процесу в бік самостійних форм навчання. При масовому забезпеченні комп'ютерами зберігається його індивідуальність, можливість отримання достовірної оцінки без великих затрат часу на проведення контролю [5; 48].

Досить велике значення має саме яким чином викладач контактує із студентами. Зокрема, проблематичним є низький рівень володіння інфомаційними та комп'ютерними технологіями серед педагогів, які замість того, щоб виходити на контакт із студентами в режимі онлайн конференції тощо, просто давали завдання в письмовому вигляді, без перевірки і обговорення найбільших проблем, труднощів, які цікавили майбутніх фахівців.

Також, у сучасній системі освіти великі сили затрачуються на боротьбу із плагіатом. У зв'язку з тим, що дистанційне навчання має місце в умовах пандемії, студенти мене часу приділяють навчанню, що зумовлює поверхневе освоєння матеріалу, подекуди скачування готових письмових робіт, копіювання чужих даних тощо. Дослідження показують, що більша кількість студентів звертається до плагіату при виконанні заданих завдань та робіт [6].

Тому існує необхідність вищим навчальним закладам запозичити досвід інших країн чи розробити власні методи боротьби із цими проблемами. Адже лише кваліфіковані фахівці із якісними знаннями та власними думками спроможні змінювати майбутнє на краще та піднімати різні сфери економіки нашої країни на якісний, конкурентоспроможний рівень.

В умовах пандемії існує ризик повернення дистанційного навчання у вищих навчальних закладах. Тому розробка системи «змішаного навчання» поєднання заочної і очної форм та використання інноваційних методів навчання вимагає психологічної готовності педагога та студентів

впроваджувати такі форми та методи у власний навчальний процес, враховуючи самостійне засвоєння матеріалу.

Таким чином, приходимо до загального висновку, що в нелегких умовах сьогодення існує неабиякий поштовх і стимул у розробці такої програми для студентів, яка дасть фундаментальні та якісні знання і навички, що передбачені у навчальній програмі та буде спонукати розвиватись та виявляти зацікавленість у поглибленні знань поза межами освітньої програми, щоб у майбутньому ефективно використовувати набутий обсяг вмінь у обраній професії.

Список використаних джерел

1. Формування професійної компетенції майбутнього фахівця. URL. : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/13428/1/Elita_2012_32-33_Kademiia_Formuvannia.pdf (дата звернення 28.09.2020 р.).
2. Зимняя И. А. Единая социально-профессиональная компетентность выпускника университета: понятия, подходы к формированию и оценке, Москва, Государственный технологический университет "Московский институт стали и сплавов" (МИСиС), 2008. 54 с.
3. Балабанова Л. В. Управління персоналом : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 468 с.
4. Шість проблем української вищої освіти, які виявив карантин. URL. : <https://osvita.ua/vnz/74767/> (дата звернення 28.09.2020 р.).
5. Особливості використання сучасних інформаційних технологій в професійній підготовці майбутніх вчителів в умовах коледжу : метод. рекомендації / Юлія Радченко, 2012. 51 с.
6. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку: матеріали для ознайомлення з результатами проекту №49169. URL.: http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/material.pdf (дата звернення 28.09.2020 р.).

